Thomas Aquinas: De potentia dei. Add: De malo; De spiritualibus creaturis; De anima; De unione verbi; De virtutibus. Ed: Theodericus de Susteren

Cologne: Heinrich Quentell, 7 May 1500, 1500 Seite 121

Ad 1 ¶Ad primū ergo dōm. ꝙ duos angelos esse in
vno loco indiuisibili nō īpedit eoꝝ distinctō. ſꝫ ope
Ad 2 rationū ꝯfusio. vñ rō nō seq̄tur. ¶Ad scdm dicēdū.
ꝙ nūc nihil ꝓhibet āgelos nō eē in loco si voluerint
etsi etiā semp̱ sint in loco ꝓpter ordinē quo creatura
Ad 3 spiritualis ꝓsidet corꝑali fm Aug⁹. iij. de tri. ¶Ad
tertiū dōm. ꝙ sicut ipse Boeci. exponit. angeli indi
gent corꝑe solū q̄ꝫtū ad ministeriū. nō q̄ꝫtū ad natu/
Ad 4 re ꝯplemētū. ¶Ad quartū dicēdū. ꝙ angeli sunt in
celo empirreo ꝛ in loco q̄ ē ꝯtēplationi ꝯgruus. nō
Ad 5 tñ de necessitate ꝯtēplationis. ¶Ad. v. dōm. ꝙ illa ꝑ
oritas ꝛ posterioritas nō cogit nos ponere añ mun
dū tp̄s reale. sed solū tp̄s imaginariū. vt in questione
de eternitate vel creatione mundi dictum est

¶Materia quarta de crea
tione materie informis

Questio ē utrum

creatio materie informis p̄cesserit
duratione creationē reꝝ. Et vi/
detur ꝙ non. qꝛ sicut dicit Aug⁹. ꝑ
mo sup̱ Gen̄. ad lit. materia infor/
mis p̄cedit formata ex ea sicut vox causatū. sed vox
nō p̄cedit causatū duratione sed solū natura. g̊ ma/
teria informis nō p̄cedit res formatas duratōne sed
solū natura. Sed dicebat ꝙ Aug⁹. loq̄tur de ma
teria respectu formatōnis q̄ ē p̱ formas elemētoꝝ.
q̄ quidē forme statim a p̊ncipio in materia fuerunt
2 ¶Sed cōtra. Sicut aqua ꝛ terra sunt elemēta. ita
etiā ignis ꝛ aer. sed scriptura tradēs informitatē ma
terie facit mētionē de terra ꝛ aqua. g̊ si materia a p̊n/
cipio habuisset formas elemētares pari rōne fecisset
3 mentionē de aere ꝛ igne. ¶P̄. Forma substātialis cū
materia sunt causa accidētaliū q̄litatū vt pꝫ p̱ phm
in p̊mo phy. sed q̄litates actiue ꝛ passiue sunt ꝓprie
tates ꝓprie accidētales elemētoꝝ. si g̊ forme substan
tiales fuerūt a p̊ncipio in materia fuerūt ibi ex cōse
quēti q̄litates actiue ꝛ passiue. ꝛ ita nulla restabat in
formitas vt videt̄ Sꝫ dicebat ꝙ erat īformitas si
4 ue cōfusio q̄ꝫtū ad elementoꝝ sitū. ¶Sed ꝯtra. fm
phm quarto ce. ꝛ mū. q̄ꝫtū vnūq̄dq̄ꝫ elemētoꝝ hꝫ de
specie tm̄ habet de vbi. elemēta eīn sunt in ꝓprijs lo
cis ex virtute forme. si g̊ ex materia a principio habe
bat formas substātiales. tūc ex ꝯsequēti vnūq̄dq̄ꝫ ele
mētoꝝ suū sitū habebat. ꝛ ita nulla ꝯfusio in elemen
tis restabat fm quā materia posset dici informis
5 ¶P̄. Si p̱ tanto materia informis dr̄ ꝙ elemēta nō
dū ꝓpriū ꝛ naturalē sitū habebāt. ex cōsequēti videt̄
ꝙ fm hoc eius formatio intelligit̄ ꝙ elemētis natu
ralis situs attribuit̄. sed hꝫ nō videt̄ in reꝝ distinctio
ne. Nam aque aliq̄ supra celos ponūtur. cū tñ natu
ralis situs aquaꝝ sit sub aere supra terrā immediate
vt pꝫ. iiij. ce. ꝛ mū. g̊ non intelligit̄ materie informi/
tas ꝓpter ꝯfusionē situs predictaꝫ. Sed dice. ꝙ
aque dicūtur eē supra celos inq̄ꝫtū vaporabilr̄ ele/
uātur vt sint supra celos. ¶Sed ꝯtra. Aque vapo 6
rabiles nō possunt supra totū aerē eleuari vt a phis
ꝓbat̄. immo solū vsq̄ꝫ ad mediū aeris intersticiū ascē
dunt. multo g̊ minus possunt eleuari supra ignē. et
vlterius supra celum. ¶P̄. Informitas materie desi 7
gnatur in hoc q̄d dicit̄. Terra erat inanis ꝛ vacua.
sed inanitas materie attribuit̄ respectu virtutis gene
ratiue. ꝛ vacuitas respectu ornatus vt a sanctis expo
nitur q̄d ꝯsistit in his q̄ in terra mouētur. g̊ informi
tas materie nō attendit̄ q̄ꝫtū ad sitū vt sic dici possit
ꝙ materie informitas duratōne formationē precesse
rit. ¶P̄. Qui p̄t dare aliq̄d simul minus liberaliter 8
agit si dat successiue. vñ ꝓuerb. iij. Ne dicas amico
tuo va. ꝛc. sed deus simul dare poterat rebꝰ eē perfe
ctū. ergo cū sit liberalissimus nō fecit materiā infor/
mē ante eius formationē. ¶P̄. Motus a centro ad 9
centꝝ seq̄tur elemēta fm ꝙ habent naturales sit⁹. sed
in ip̄a informitate materie apparet ꝙ ibi fuisset mo
tus a centro ad centꝝ. qꝛ aque vaporabiles sup̄ ter/
ram eleuabant̄ vt dicit̄. g̊ elemēta iam habebant su
os naturales situs. ¶P̄. Raꝝ ꝛ densum sunt causa 10
grauis ꝛ leuis. vt pꝫ. iiij. phy. sed iam erat raꝝ ꝛ den
sum in elemētis. qꝛ dicit̄ ꝙ aque erāt rariores q̄ꝫ mo
do sunt. g̊ erat ꝛ graue et leue. ꝛ elemētis sua loca vbi
q̄ꝫ eis attribuūtur rōne leuitatis ꝛ grauitatis. ¶P̄. 11
In illa reꝝ informitate manifeste apparꝫ ꝙ terra su
um situm habebat. ꝛ datur intelligi ꝙ terra erat co/
ꝑta p̱ hoc q̄d dicit̄. Congregētur aque in vnū lo/
cum ꝛc. g̊ pari rōne ꝛ alia elemēta suū sitū habebant
et ita nulla informitas in materia erat. ¶P̄. A per/ 12
fecto agēte educit̄ ꝑfectus effectus. quia oīe agens
agit sibi simile. sed deus ē ꝑfectissimū agēs. g̊ a prin
cipio materiā ꝑfectā ꝓduxit. ꝛ ita formatā cū forma
sit ꝑfectio materie. ¶P̄. Si materia īformis forma 13
tionē reꝝ duratōne p̄cessit. aut materia sic existēs ca
rebat oīni forma. aut habebat aliquā formā. si oīnī
forma carebat tūc erat tm̄ in potētia ꝛ non in actu.
et ita nondū erat creata cū creatio terminet̄ ad esse.
Si āt habebat aliquā formā aut illa erat aliqua for
ma elemētaris aut forma mixti. si forma elemētaris
aut habebat tm̄ vnā formā. aut diuersas si diuersas
g̊ iā erat disticta p̱ diuersas elemētares formas. Si
vnā tm̄ seq̄t̄ ꝙ aliq̄ forma elementi sit naturalr̄ p̊us
in materia q̄ꝫ alie. ꝛ ita vnū elemētū erat p̊ncipium
alioꝝ elemētoꝝ sic̄ ātiq̄ssimi naturales posuerūt di
cētes vnū tm̄ elemētū eē q̄d a pho īprobat̄ p̊mo de
gn̄atōne et corruptōne. Si āt habebat formā mixti.
ergo forma mixti naturaliter est prius in materia q̄ꝫ
forma elementoꝝ. q̄d patꝫ eē falsum. qꝛ mixtio non
fit nisi per hoc ꝙ aliquid elemēta mouet ad formaꝫ
mixti. ergo non p̄t esse ꝙ materia fuerit primo infor/
mis q̄ꝫ formata Sed dice. ꝙ materia habebat for

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-356/0120
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG